

**PANEVĖŽIO MIESTO
„LAISVĖS AIKŠTĖS, LAISVĖS AIKŠTĖS PRIEIGŲ,
AUTOBUSŲ STOTIES PRIEIGŲ KOMPLEKSINIS SUTVARKYMAS“
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Trumpas sprendinių, idėjos paaiškinimas, sprendinių apibūdinimas

Siūlomas Panevėžio istorinio branduolio pertvarkymas grindžiamas tiek teritorijos vientisumo išlaikymu, tiek skaidant konkursinę teritoriją į tris, istoriškai skirtingą charakterį įgavusias dalis, atskleidžiant ir respektuojant šių dalių istorinius charakterio bruožus ir skirtumus. Projektu ir jo pasiūlymais siekiama Panevėžio miesto centre išgryninti sunykusį šiam Europos regionui būdingo miesto istorinio branduolio vaizdą, sutvarkant XX amžiaus antrojoje pusėje atsiradusias urbanistines problemas ir išryškinant šiuo metu pakankamai abstrakčiai suvokiamą „Panevėžio centro“ teritoriją. Siūlomas urbanistinis atnaujinimas vystomas tiek ir atsižvelgiant į miesto praeitį, tiek ir į šiuolaikinės urbanistikos principų taikymą. Respektuojamos minkštosios bei kietosios istorinės atminties formos, akcentuojamos bei iš dalies atkuriamos funkciškai sunykusios jungtys, atsižvelgiama į šiandieninę miesto situaciją, miesto vystymosi ateities galimybes bei šiuolaikinės Europos didmiesčių viešųjų erdvių vystymo tendencijas.

1. Istorinių ir naujų gatvių schema

Išskiriamos trys pagrindinės zonos: istorinė turgaus aikštė, Respublikos gatvės masyvas (vad. Senamiestis), bei vadinamoji Slobodka, buvęs žydų gyvenamasis kvartalas, tapęs autobusų stoties prieigomis. Dėmesys skiriamas ne tik šių teritorijų skirtumams, tačiau ir jų, kaip vientisos miesto branduolio sistemos vientisumo atkūrimui. Aikštė suvokiama kaip miesto šerdis, tuo tarpu antroji bei trečioji teritorijos traktuojamos kaip organiškai išsivysčiusi miesto centro tąsa. Siūloma akcentuoti istorines aikštės jungtis, turėjusias tiek buvusių pagrindinių arterijų statusą, tiek ir mažesniąsias gatveles, siejančias aikštę ir aplinkinę teritoriją į vientisą organizmą. Ypatingas dėmesys skiriamas tarpnavartėse atsідūrusioms vakarinės aikštės dalies jungtims, prioritetizuojant Klaipėdos g. Žaliasis karkasas suvokiamas kaip esminga ir integrali miesto centro dalis: jungtys tarp istorinių miesto dalių ir rekreacinių teritorijų traktuojamos kaip vienos iš prioritetinių.

2. Pagrindinė teritorijos jungčių schema

2. Erdvių formavimo sprendinių pagrindimas. Funkcinių erdvių bei funkcinių ryšių paaiškinimas ir pagrindimas

Laisvės Aikštė

Projektuojant **aiškštės** teritoriją svarbiausiu atspirties tašku laikoma istoriškai susiklosčiusi trikampė aikštės forma. Respektuojant senąją erdvinę struktūrą, minkštosiomis vizualinėmis formomis atskiriami istoriškai nebūdingi perimetro pokyčiai. Respektuojant istorinę aikštės teritoriją ir nesuardant vizualinio trikampės aikštės vientisumo, išskiriamos trys iš dalies jau suformuotos, tačiau funkciškai ne iki galo išgrynintos erdvės. Erdvių funkciniai bruožai ryškinami ir kuriami pagal šiuo metu egzistuojančią aikštės aplinkinio užstatymo struktūrą ir istoriškai susiklosčiusius bruožus. Erdvių susiskirstymą siūloma paskatinti išryškinant jų zonas tam tikromis architektūrinėmis ir mažosios plastikos priemonėmis, tuo pačiu vengiant didesnio masto erdvės skaidymo intervencijų.

Pietiniame smaigalyje siūloma **reprezentacinė** aikštės dalis, formuojama pagal nuo tarpukario čia įsikūrusią miesto savivaldybę bei kitus administracinius objektus, naikinant esančią automobilių stovėjimo aikštelę, laikytina vienu labiausiai aikštės loginę ir vizualinę struktūrą griaušančių elementų. Pagal pamatines Lietuvos vertybes formuojančius demokratijos principus, ši aikštės dalis projekte įgavo simbolinį **Laisvo žodžio** pavadinimą. Minimoje aikštės dalyje numatyta erdvė oficialiems renginiams, vėliavos ceremonijoms ir panašaus pobūdžio įvykiams. Aikštės kraštinėse numatomos vietos atsisėdimui, o vienu iš pagrindinių akcentų turėtų tapti architektūrinė-skulptūrinė kompozicija (darbinis pavadinimas) „*Laisvo žodžio pakyla*“, turinti trigubą funkciją: suolelis, vizualinis akcentas, bei pakyla pasisakymams. Tokiu būdu miesto viešojoje erdvėje fiziniu pavidalu būtų įprasminama demokratinė tradicija, ginama ne tik šalia šios aikštės dalies įsikūrusių institucijų, tačiau ir kiekvieno iš gyventojų.

Jau nuo XIX a. aikštės centrinė dalis turėjo bulvarui būdingą struktūrą, vėliau išsivysčiusią į platesnę žaliąją zoną, turinčią parkui būdingų bruožų. Ši dalis įvardinama darbinio **Laisvo parko** pavadinimu: siūloma palikti zonos **žaliąjį** charakterį, tuo pačiu respektuojant ir išryškinant šiuo metu joje iš dalies sunykusias aikštei būdingas savybes. Išryškinant istorines urbanistines savybes ir **aiškštiskumą**, siūloma atsisakyti medžių eilių ties fasadais, užimančių dalį istorinio šaligatvio erdvės, taip atveriant skirtingų laikotarpių pastatų frontus bei sugrąžinant anksčiau buvusį būdingą šoninių gatvių plotį bei komercinį perimetrą. Taip būtų išsaugoma jau egzistuojanti augmenija aikštės viduryje, tuo pačiu sukuriant naują patrauklią erdvę lauko kavinėms ties zonos pakraščiais. Atkuriamą sunykusią centrinę aikštės ašį, užtikrinsianti žmonių srautus visame aikštės plote. Rytų-vakarų kryptimi sukuriamos jungtys, regeneruojančios svarbiausių į aikštę įeinančių šoninių gatvių tarpusavio ryšį. Tokiu būdu siekiama sukurti tolygius žmonių srautus tarp aikštės ir autobusų stoties rajono bei aikštės ir Respublikos gatvės urbanistinio masyvo. Ties centrinės ir šoninių ašių susikirtimais, formuojamos lokalsios erdvės nedideliams renginiams, gatvės performansams, papildomoms lauko kavinėms ir pan. Praeinamojoje erdvėje numatomi lauko suoliukai, vietos lauko parodoms bei mugėms. Žaliosiose erdvėse numatomos zonos piknikams, vaikų žaidimų aikštelėms ir aktyvesnėms laisvalaikio formoms.

Aikštės šiaurinėje dalyje numatoma zona didesniems miesto renginiams bei kitoms, didelės erdvės reikalaujantiems įvykiams, projekte vadinama darbinio pavadinimu **Laisvo laiko** zona. Centrinėje šios zonos dalyje formuojamas pušovalio formos amfiteatras. Amfiteatro forma ir netoliese esančio teatro kuriama atmosfera padiktavo žvaigždžių ir mėnulio motyvą, sudarantį pagrindinį šios aikštės dalies akcentą. Be lokacijos didelio pobūdžio koncertams, minėjimams bei sezoninėms šventėms, šioje aikštės dalyje taip pat respektuojama buvusi šios aikštės dalies prekybinė funkcija, numatant vietą įvairaus pobūdžio prekybiniams-pramoginiams renginiams, įskaitant didžiąsias muges.

Nebūdinga aikštės istoriniams principams ir bendrai trikampiai formai erdvė priešais J. Miltinio teatrą išskiriama minkštosiomis vizualinėmis priemonėmis. Taip paliekami egzistuojantys funkciniai ryšiai, tačiau sukuriamas vizualinis erdvių skaidymas. Pastarojoje erdvėje numatoma formuoti papildomą žaliają zoną.

Respublikos g. arealas

Nuo antrosios devynioliktojo amžiaus pusės Respublikos gatvė ir jos prieigos turėjo didelį vaidmenį Panevėžio miesto centro struktūroje ir stiprų visuomeninį charakterį. Arterija, jungusi istorinę mokytojų seminariją ir pagrindiniais miesto vartais buvusią geležinkelio stotį, dalies reikšmės neteko sovietmečiu, pagrindinius transporto srautus perkėlus į naujai suformuotas gatves. Gatvės, kaip vienos iš pagrindinių miesto ašių, sunykimui reikšmės turėjo ir sumenkusi keleivinių geležkelių reikšmė: šiaurinėje dalyje gatvė neteko aiškios taškinės destinacijos. Visuomeninio pobūdžio gatvės charakteris nesunyko iki galo: šiuo metu gatvėje yra įsikūrę daugelis svarbiausių miesto traukos objektų, organiškai kuriasi maitinimo įstaigos, tačiau gatvės siaurumas, iki galo nesutvarkyta tiek vizualinė, tiek ir fizinė aplinka, bei prastos būklės, neakcentuota pėsčiųjų infrastruktūra ne tik kelia sunkumų visuomeninės funkcijos plėtrai, tačiau ir jos poslinkiui iš pastatų vidaus į gatvės erdvę. Atsižvelgiant į minėtą organiškai besivystantį teritorijos charakterį, siūloma šią gatvę nuo Laisvės a. (kartu su Klaipėdos g. atkarpa) iki sankirtos su J. Urbšio gatve atiduoti pėsčiųjų ir dviratininkų eismui. Kaip nauja šiaurinė destinacija numatomas būsimasis S. Eidrigėvičiaus menų centras „Garso“ pastate. Tolygiam žmonių srautų paskirstymui būtų tikslinga numatyti automobilių saugyklą netoli J. Balčikonio gimnazijos. Klaipėdos g. ir Vilniaus g. sankirtoje, nuo likusios Nepriklausomybės a. struktūros atkirstame ir šiuo metu aiškios funkcijos neturinčiame skvere, siūloma įrengti papildomą žaliają zoną, skirtą šalia esančių mokslo institucijų studentų ir smulkesnių jų renginių reikmėms.

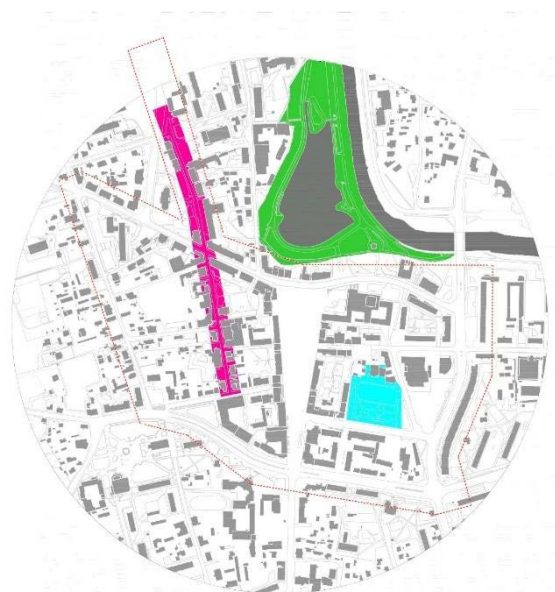
Trys istorinės Respublikos g. jungtys su Laisvės aikšte sovietmečiu buvo modifikuotos, neteko gatvės charakterio ir tapo nepatraukliomis, gatvių sankirtose su aikšte pastatant namus ir jas nukreipiant pro žemas ir tamsias tarpuvartes. Iš jų svarbiausia laikytina Klaipėdos g., buvusi ir viena seniausių istorinių gatvių, nulėmusių aikštės egzistavimą. Per ją numatomas didžiausias pėsčiųjų srautas tarp Laisvės aikštės ir Respublikos g. arealo. Atsižvelgiant, jog atsiradusiųjų pastatų atžvilgiu darant dideles intervencijas būtų susiduriama su dideliais juridiniais ir finansiniais keblumais, siūloma stiprinti jungčių patrauklumą dizaino, mažosios architektūros bei apšvietimo priemonėmis. Ypatingai svarbus kriterijus - sukurti apšviestą aplinką ir panaikinti dabartinį tamsų praėjimų charakterį tiek tamsiuoju, tiek ir šviesiuoju paros metu. Panevėžio Bataliono ir A. Kisino gatvės traktuojamos kaip papildomos jungtys. Atsižvelgiant į kitų Šiaurės Europos regiono miestų patirtį, Respublikos g. areale siūloma išsaugoti egzistuojančio medinio užstatymo elementus, taip dedant pirmąjį žingsnį skatinant jų atnaujinimą ir regeneraciją, kuri vėliau galėtų būti vykdoma atskirų finansavimo konkursų pavidalu.

Elektros ir Vasario 16-ios gatvės traktuojamos kaip žaliosios gatvės, jose paliekant šiuo metu esantį negausų vienpusį eismo judėjimą. Elektros gatvėje per ryškiai išreikštą pėsčiųjų perėją rytinės Laisvės a. kraštinės ašyje ir žaliosios gatvės koncepciją kuriamas glaudesnis ryšys tarp aikštės ir Senvagės parko. Minėtose gatvėse, tarp J. Miltinio dramos teatro pagrindinio fasado linijos ir sankirtos su Respublikos g., naikinamos automobilių stovėjimo vietos bei numatomi nedideli, miestui pritaikyti medžiai, neužstojantys čia esančių pastatų fasadų. Kadangi Vasario 16-osios g. yra viena iš pagrindinių krypčių, kuria vyksta kavinių ir laisvalaikio praleidimo vietų zonos plėtra, todėl praplatinant šaligatvius bus sudarytos sąlygos ir tolesnei įstaigų plėtrai bei stipresnei jungčiai tarp aikštės ir Respublikos g. zonos. Išlikusius dvejus istorinius elektros stulpus siūloma paversti savotiškais akcentais, ant gatvių sankirtoje esančio stulpo sugražinant istoriškai čia buvusį mechaninį laikrodį.

Stoties prieigos

Dabartinis stoties rajonas įsikūręs buvusiam istoriniame žydų kvartale, vadinamoje Slabadoje, dalinai snaukintoje per II-ąją pasaulinį karą, nors būdingas užstatymas buvo naikinamas ir vėliau. Dėl to šios dalies užstatymas ir jo pobūdis išlikęs tik dalyje gatvių. Verta paminėti, kad Laisvės a. su autobusų stotimis Ukmergės gatvės atkarpa, kartu su pačia aikšte yra seniausia pėsčiųjų zona Lietuvoje. Siūloma išlaikyti Ukmergės gatvės, kaip svarbios, komercinės pėsčiųjų arterijos, tipologiją. Siekiant sukurti minkštesnį stoties kvartalo charakterį, siūloma dalį sunykusių istorinių gatvelių atkurti pėsčiųjų jungčių pavidalu. Išlikusias, bet kaip gatves nebesuvokiamas erdves, siūloma įprasminti jas akcentuojant nauja danga bei sugrąžinant jų istorinius pavadinimus. Fiziškai neišlikusias gatveles, kur tai yra įmanoma, siūloma atkurti panašiais principais, atveriant jas miestiečių naudojimui. Sugrąžinti senieji gatvių pavadinimai įprasmintų kvartalo praeitį ir atkurtų istorinį teisingumą, bei sugrąžintų dabartiniam rajonui dalį trūkstamo identiteto. Nors Sinagogos g. trasa yra dalinai išlikusi ir tarpuvarte apjungta su Laisvės a., tačiau dabartinis praėjimas yra siauras, o pati gatvė patapusi vidiniu kiemu dėl to siūloma simboliškai respektuoti gatvės struktūroje buvusią vadinamąją Sinagogų aikštę, išskirtiniu grindiniu atkuriant dalį jos perimetro, Rabino Icelio gatvės ašyje (dab. bevardė atkarpa tarp Savanorių a. ir Ukmergės g.) atsiveriančioje teatro perspektyvoje įprasminti dabartinio teatro vietoje stovėjusias sinagogas. Tikslus Rabino Hercelio gatvės perimetras neišliko, tačiau šalia buvo nutiestas tapati pėsčiųjų jungtis, kurą siūlome atnaujinti, suteikiant jai buvusios gatvės pavadinimą. Numatoma stoties prieigų parką siūloma formuoti kaip erdvę, kuri turėtų ne tik rekreacinę funkciją, tačiau ir glaudžiai sąveikautų su aplinkiniu užstatymu, įskaitant dabartinę autobusų stoties ir aplinkinius pastatus, kuriuose galėtų komercinės įstaigos.

Tokiu būdu sukuriama nauja kokybiška erdvė miestiečiams, prisimenant, jog oficialiai tai - vis dar tarpukariu suformuota Savanorių aikštė ir atkartojamas istorinės aikštės santykio su ją supančiais statiniais modelis. Siūloma dalinai atkurti Ukmergės gatvės užstatymą vietoje autobusų stoties prieigose esančios automobilių stovėjimo aikštelės. Eismą organizuoti tokiu būdu, koks jis yra numatytas naujosios autobusų stoties projekte, buv. Rabino Icelio gatvę paliekant pėsčiųjų ir dviratininkų eismui. Savanorių parke, pro kurį vestų dvi pagrindinės pėsčiųjų jungtys su pagrindine miesto aikšte, siūloma statyti interaktyvų įrenginį, gretimais ant grindinio būtų pateikiamas miesto žemėlapis. Pėsčiųjų eismui siūloma rezervuoti ir dvi išlikusias buvusias gatveles, jungiančias parką su Laisvės a. ir Ukmergės g.

3. Teritorijų darančių įtaką Laisvės aikštei schema

Etapiškumas

Bendrą teritorijos tvarkymą siūloma vykdyti pradedant nuo aktualiausios ir labiausiai apleistos zonos, turinčios miesto vartų funkciją - autobusų stoties rajono, vėliau pereinant prie miesto branduoliu laikytinos Laisvės aikštės. Kadangi Respublikos gatvės areale numatomi didžiausi

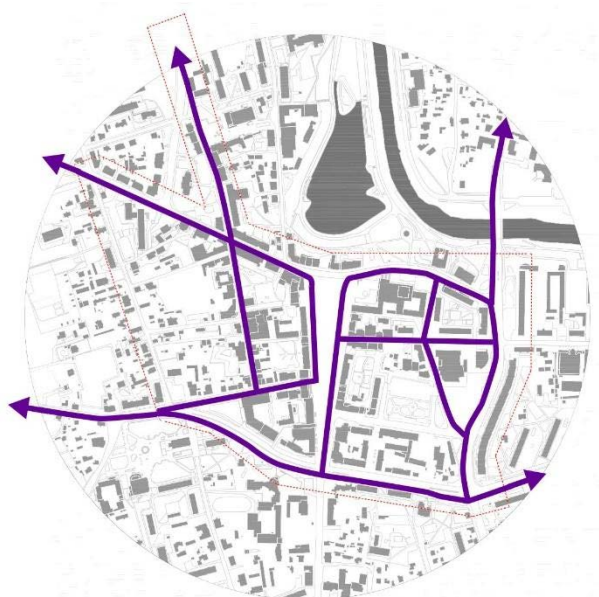
pokyčiai ir panaudos atžvilgiu ji nėra tokia intensyvi kaip pastarosios dvi, jos rekonstrukcija turėtų būti vykdoma vėliausiai. Numatomas stoties rajono pertvarkos etapiškumas išlaikomas tolygus numatytajam autobusų stoties rekonstrukcijos projekte. Aikštės pertvarkymą siūloma vykdyti nuo pagrindinės, trikampės aikštės dalies ir skvero priešais teatro pastatą, tuo pačiu įrengiant vakarinės dalies tarpavarčių pasiūlymus; vėliau pereinant prie gatvių, kuriuose paliekamas autotransporto judėjimas tvarkymo, rekonstruojant Vilniaus g. šaligatvius bei rekonstruojant Vasario 16-osios gatvę. Tuo pat metu A.Smetonos g. atkurti dvipusį eismą. Nors Klaipėdos g. ir dalis Respublikos g. priskirtina Laisvės a. prieigų zonai, tačiau šią teritoriją siūloma tvarkyti kaip vad. Senamiesčio teritoriją, trečiuoju etapu, pradedant nuo Klaipėdos g. bei Respublikos g. atkarpos iki Vasario 16-osios g. ir paraleliai rekonstruoti šonines, jungiamąsias gatveles. Paskutiniame etape būtų tvarkoma likusioji Respublikos g. atkarpa iki „Garso“ prieigų.

Pastabos

Kaip papildoma priemonę konkursinėje teritorijoje išskiriamo miesto centro patrauklumui skatinti, siūloma ateityje į miesto strategines užduotis įtraukti ir pastatų fasadų atnaujinimo programą. Kaip dar vieną miesto centro aktyvinimo priemonę, autoriai siūlo skatinti istorinio pobūdžio užstatymą tuščiuose sklypuose.

3. Susisiekimo sistemų organizavimo sprendinių pagrindimas

Siūloma prioritetizuoti pėsčiųjų ir dviratininkų judėjimą, koreguojant esamą dviračių takų sistemą bei išplečiant esamą pėsčiųjų ir dviratininkų zoną. Skirtingų transporto rūšių judėjimo sistemos numatomos kaip savarankiški dariniai, tarpusavyje sudarantys integralią visumą. Į aikštę vedančių istorinių tranzitinių gatvių tolimesniuose taškuose numatomos parkavimo vietos, taip šiose svarbiausiose atkarpose sukuriant papildomus pėsčiųjų srautus, bei palengvinant šiuo metu Panevėžiečių įvardinamą pagrindinę miesto centro nepatrauklumo priežastį - stovėjimo vietų trūkumą. Dėl centro pasiekiamumo, siūloma palikti vienpusį motorinių priemonių judėjimą Elektros ir Vasario 16-osios gatvėse, tuo tarpu iš Respublikos g. numatytą iškelti automobilių eismą kompensuoti į A. Smetonos g. grąžinant dvipusį judėjimą. Vienas pagrindinių minkštojo pobūdžio siūlymų, susijusių su eismo organizavimu - prailginti ir padažninti miesto maršrutinių autobusų, važiuojančių į centrą, kursavimą.

4. Dviračių judėjimo schema

Atskirti dviračių takai būtų kuriami tiek paraleliai pėsčiųjų takų, tiek ir sukuriant papildomas eismo juostas autotransporto judėjimo gatvėse. Egzistuojančią Laisvės a. pėsčiųjų zoną siūloma išplėsti per visą aikštės perimetrą, panaikinant aikštės vientisumą ardančią pietinėje dalyje esančią stovėjimo aikštelę. Dėl sekancios atkarpos patrauklumo miestiečių laisvalaikio atžvilgiu ir visuomeninių įstaigų gausos, egzistuojančią pėsčiųjų zoną siūloma plėsti į Respublikos g. arealą.

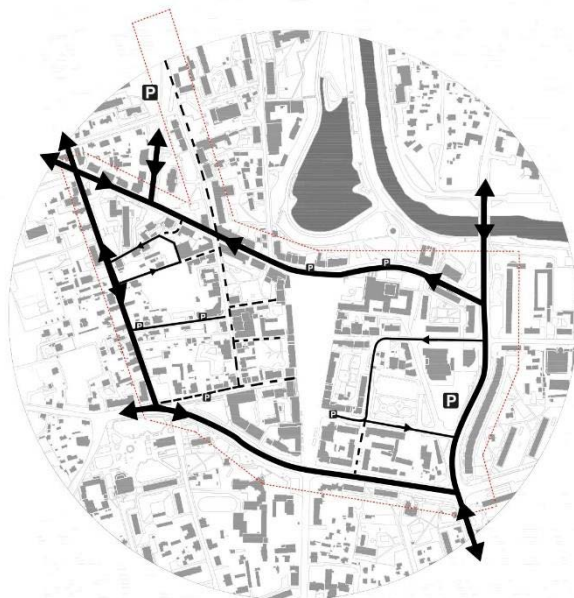
Dėl pėsčiųjų zonos integralumo, Respublikos ir Vasario 16-osios gatvių sankirtoje ir pagrindinėje perėjoje tarp Laisvės a. ir Senvagės parko numatomas pirmenybinis pėsčiųjų judėjimas motorizuoto transporto atžvilgiu. Pirmenybės pėstiesiems principu veiktų ir privažiuojamosios gatvelės (arba gatvelė) į vidinį kvartalą, esantį tarp Laisvės a. ir Respublikos g. Nors sekancioji teritorija neįeina į konkurso ribas, tačiau pasiūlymo autoriai siūlo atsižvelgti į Kranto g., kurios charakteriui svarbią įtaką daro jungtis su Senvagės parku. Įvykdžius Panevėžio

5. Pėsčiųjų judėjimo schema

konservų fabriko teritorijos konversiją, ši gatvė įgaus stiprių savybių potencialiai Panevėžio miesto centro tąsai. Matant poreikį, Laisvės aikštės vakarinėje ašyje galėtų būti įrengta dar viena pirmenybinė pėsčiųjų perėja, kuri, teritorijai vystantis, tarnautų kaip jungtis su Kranto gatve.

Panevėžio Bataliono ir A. Kisino gatvės traktuojamos kaip papildomos jungtys tarp Laisvės a. ir Respublikos g. A. Kisino g., dėl alternatyvų nebuvimo siūloma panaudoti kaip privažiuojamąją į vidinį kvartalą. Privažiuojamąjį eismą į Panevėžio Bataliono gatvės apylinkę (viešbučio stovėjimo aikštelę bei kitus pastatus) esant galimybei siūloma nukreipti per skersgatvį, išeinantį iš Vasario 16-osios gatvės. Vienpusį eismo judėjimą iš Respublikos g. iškelus į A. Smetonos g., paverčiant šią dvipusio eismo gatve, kaip vienpuses privažiuojamąsias gatves, taip pat siūloma naudoti Š. Mero ir Perkūno gatves. Birutės ir T. Moigio gatves siūloma taip pat paversti vienpusio judėjimo privažiuojamosiomis gatvėmis apjungiant jas per naują skersgatvį ties „Meno“ teatru, galutines Birutės ir T. Moigio gatvių atkarpas paliekant be eismo.

6. Transporto judėjimo schema

Motorinio eismo organizavimas stoties rajone vyktų pagal schemą, numatytą autobusų stoties rekonstrukcijos projekte, vienpusio eismo žiedo principu per Ukmergės g. ir pietines bei vakarines Savanorių aikštės kraštines. Rytinę Savanorių a. kraštinę ir buv. Rabino Icelio g. paliekant pėsčiųjų ir dviratinkų eismui, su likusia miesto pėsčiųjų zona šią atkarpą susiejant per plačius šaligatvius Ukmergės g. atkarpoje esančioje iki Ukmergės g. pėsčiųjų zonos bei būsimąjį parką ir jo prieigas.

4. Mažosios architektūros ir apšvietimo sprendinių koncepcija

Siekiant teritorijos vientisumo, visoje konkursinėje miesto centro teritorijoje naudojami tie patys mažosios architektūros objektai. Svarbiausi iš jų - Laisvės. a. jungčių tarpavarčių sprendiniai, kurių nepatrauklumo problema sprendžiama plastinėmis, spalvinėmis bei apšvietimo priemonėmis. Siūlomi lakoniško dizaino šiukšliadėžės, suoleliai bei apšvietimo žibintai. Suoliukų sprendimas - betono masė su medine danga viršuje. Siūlomi žibintai dviejų rūšių - didieji, skirti gatvėms, bei smulkieji, siūlomi žaliųjų zonų bei smulkesnių takų sprendimams. Didieji šviestuvai Laisvės a. padeda formuoti Laisvės a. struktūrą, bei savo minimalia vizualine raiška neapkrauna siaurų gatvių. Istorškai svarbių fasadų apšvietimą siūloma spręsti atskirais projektais, šių pastatų fasadų tvarkymo metu.

Siūlomas lauko kavinių sprendimas apsaugo viešąsias erdves nuo per didelio vizualinio krūvio - dėl šios priežasties nėra siūlomos nuolatinės konstrukcijos ar šiuo metu paplitę sukalamų terasų sprendimai, unifikaciją palaikant per skėčių dizainą. Ukmergės gatvėje esantį su istorine aplinka nederantį šoninių terasų sprendinį siūloma keisti dabartinius gatvės siaurinančius įeigų bortelius pakeičiant į kur kas lengvesnį laiptuotų šaligatvio terasų sprendimą.

Siūlomi Laisvės a. akcentai - reprezentacinėje aikštės dalyje siūloma „Laisvo žodžio pakyla“, vizualiai išreikšta kaip suolelis su lakoniška skulptūrine kompozicija. „Laisvo laiko“ dalyje siūlomas puošalio amfiteatro sprendimas, savo nedideliu gyliu netrukdamas stambiesiems renginiams. Tamsiuoju paros metu siūlomas astronominių motyvų apšvietimo sprendimas, atliepiantis objekto formą. Fontanas paliekamas dabartinėje aikštės vietoje, tačiau keistinas jo sprendinys - planuojama sukurti patrauklų ir interaktyvų kelių srovių fontaną, trykštantį iš grindinio ir sąveikaujantį su žaliosios zonos aplinka. Buv. Sinagogų komplekso vietoje esančią J. Miltinio teatro sieną projekto autoriai siūlo žydiškos šios miesto dalies praeities įprasminimui ir mieste gyvenusios žydų bendruomenės atminimui: meniniam sprendimui turėtų būti rengiamas atskiras konkursas.

5. Siūlomas medžiagiškumas, konstruktyvas

Laisvės aikštės teritorijoje ir jos prieigų gatvėse naudojamos pilkos, pailgos formos, trijų skirtingų atspalvių granito plytelės, spalvinio sprendimo pagalba išskiriant dviračių takus. Toks pat medžiaginis/spalvinis sprendimas naudojamas ir Respublikos g. areale (vad. Senamiestyje). Stoties rajono dangos sprendiniai naudojami pagal gaires, numatytas naujosios autobusų stoties projekte. Respublikos ir Klaipėdos gatvėse siūloma atlikti dabartinės dangos tyrimus, padėsiančius nustatyti ar po danga yra išlikęs tašytų akmenų sluoksnis. Šios dangos atradimo atveju, siūloma ją restauruoti ir išlaikyti centrinėje gatvės dalyje. Juodo betono trinkelėmis padengiami sunykusių gatvelių vietose esantys pėsčiųjų takai bei dalis vad. Sinagogų aikštės. Projekte numatomi suoliukai betoniniai, su medžiu dengta viršutine dalimi; numatomi metaliniai šviestuvai.

6. Teritorijoje diegiamos technologijos, jų eksploatacija

Projekto autoriai siūlo unifikuoto dizaino, dviejų rūšių protingų žibintų sprendinį. Papildomas apšvietimas įrengiamas tarpuvartėse, jungiančiose Laisvės. a su vakarinės dalies gatvelėmis: apšvietimo lygis kistų nuo paros meto, tuo pačiu užtikrinamas saugumą ir praėjimų patrauklumą. Visame miesto centro perimetre numatomos išmaniosios pėsčiųjų perėjos, reaguojančios į žmonių srautus. Būsimajame autobusų stoties parkelyje numatomas informacinis terminalas su liečiamuoju ekranu, kuriame būtų lengvai prieinama informacija apie miesto autobusų maršrutus, informacija apie turistinius objektus ir pan. Laisvės a. numatomame fontane siūloma įrengti kintantį apšvietimą bei vandens lygį. Kitoje aikštės dalyje projektuojamame amfiteatre, numatomas stilizuotas „mėnulio ir žvaigždžių“ apšvietimas, tamsiu paros metu suteikiantis aikštei papildomos traukos.

7. Projektuojami bendrieji rodikliai (kiekvienai projekto daliai atskirai)

Teritorijos plotas – 7,3 ha

Laisvės aikštė

Granito trinkelėlių danga–12735 m²

Granito trinkelėlių danga istorinių gatvių atkūrimui–4465 m²

Granito trinkelės dviračių takams (plotis 2,0m)–536 m

Amfiteatro pandusas–340 m²

Veja-4000 m²

Smilgų veja-90 m²

Fontanas-30 m²

Stoties prieigos

Trinkelėlių danga Ukmergės g.–700 m²

Kavinių terasinė danga Ukmergės g.–200 m²
Dviračių takas Ukmergės g.– 77 m
Dviračių takas–370 m
Istorinių gatvelių atkūrimas juodo betono kvadratinų trinkelų danga-760 m²
Juodo betono trinkelų danga sinagogos aikštės įprasminimui–1100 m²
Trinkelų danga šaligatviams–8100 m²
Betoninės plytelės stoties skverui–3600 m²
Infoterminalas–1 vnt.
Dekoratyvinė grindinio danga infoterminalui–80 m²
Asfaltas Ukmergės g. apvažiavimui–3360 m²

Senamiesčio gatvės

Dviračių takai Elektros/Vasario 16 g.–1590 m
Trinkelų danga Elektros/Vasario 16 g.–12700 m²
Dviračių takas Respublikos g.–690 m
Trinkelų danga Respublikos g.–6200 m²
Dviračių takas Klaipėdos g.–240 m
Trinkelų danga Klaipėdos g.–1040 m²
Asfalto danga Klaipėdos g.–1160 m²
Dviračių takas Vilniaus g.–550 m
Betoninės plytelės Studentų parkui-2200 m²
Veja Studentų parkui-850 m²
Trinkelų danga likusioms senamiesčio gatvelėms–12800 m².